

MỠI BAN GIAO HOA KỲ - ĐAI NAM NĂM 1831

34

- *- Vào năm 1932, Nhâm Thân, Ông M.W. EVERETT SCOTTEN, Phó Lãnh-Sứ Hoa-Kỳ tại Saigon có đến quan lâm Thủ-Đô HUẾ và đã nhờ Ngự-Tiền Văn Phong tìm kiếm ở Tang Thở viên giác-thủ của Tổng Thống Huế KỲ ANDREW JACKSON (a) uỷ-nhiệm cho Phái viên M. EDMUND ROBERTS đến xin yết kiến Triều-Đình Huế ngõ hầu lập ban giao-thương-mại giữa Hai nước Hoa Kỳ-Đai Nam (b). - Trong dịp này, Chính Phủ Hoa Kỳ đã phong cho viên ROBERTS tước "Phái Viên Đặc Biệt Ngoại Giao". Thượng gia ROBERTS đã nhiều lần công du Đông Nam Á, như vậy là người có đủ tư cách để đảm trách công tác lập giao-thương.
- *- Biên niên sử Hueky có ghi chép rằng sứ chỉ định trên, là vào năm 1831, mãi đến tháng 3 năm 1832 Phái bộ mới đến yết kiến Triều-Đình. Sau đó, viên ROBERTS qua Siam xin lập giao-thương với xứ này. Ngoài các công-tác trên, Ông ROBERTS đã được Chính Phủ Huế KỲ giao phó việc liên lạc với Quốc-vương MASCOTE về vấn đề tàu buôn Hueky bị đánh cướp trong lãnh thổ nhà Vua.
- *- Duyên đã may có sao lại rui; qua năm 1836, y viên thọ bệnh và đã về châu trời tại Macao.

Kinh thi có câu :

" Bạch tuê chi hậu, qui vụ kỳ thất "

Thê là, xong một đời người.

Cu Nguyễn Du tử là Tố Nhữ, hiệu là Thanh Hiên, biệt hiệu là Hồng Sơn Liệp Hộ thường gọi Cu TIÊN-ĐIÊN đã viết trong Truyện Kiều :

" Chủ tại chủ mệnh khéo là ghét nhau "

Thật vậy, ở đời, người tài ba lối lạc, thường bị iu, cũng thuộc vào luật bù trừ thiên nhiên của Tạo Hóa.

- *- Bút ký của Đạc phái viên ROBERTS có ghi :

Tuy đã thông thạo phần nào phong tục Á-Đông, những sứ giao thiệp với các Đĩnh Thân Huế đã gặp đôi sứ kho khăn.

- *- Xem qua câu chuyện và cũng không cần tìm tòi, chỉ cho một nao, cũng rõ ràng thế nao cũng phải có ban tay thủ ba nhưng vào nội bộ. Các ban học cao tại rông nghĩ là ai ? Ban hàng Chợ Đông Ba Huế thường hay nói : Hàng Cá, đem hàng tôm.

Theo ngụ đề sứ ban giao với Huế KỲ bị trặc trở là có một phần lớn ở "Túc Trai Tiên Oan" Xin xem lịch sử về phần danh dưới thổ dân để chiêm-đạt tử Thanh Hóa trở vào đến Biên Hòa. Nhón đây xin nhắc một lời nói của một vi Đai Thân như dưới :

" VÔ SỨ LA TIỂU THÂN TIÊN "

* - Trở lại bức giắc thủ do Ông Phó Lãnh Sự M.W. EVERETT SCOTTEN đã nhờ Ngủ Tiên Văn Phong Huế tìm thì có thể bị tiêu hủy rồi nên không còn trong tạng thủ viện nhưng có lục được hai tài liệu liên hệ đến Phái Bộ EDMOND ROBERTS ghi tháng năm như sau :

a) Tài liệu thứ nhất vào Đông tháng 11 năm thứ 13 niên hiệu Minh Mạng, 12-1832.

b) Tài liệu thứ nhì vào Hạ tháng Tư năm thứ 17 niên hiệu Minh Mạng, 5-1836.

* - Được biết rằng Phó Lãnh Sự SCOTTEN đặt tâm quan trọng lớn lao về bức giắc thủ của Tổng Thống Hoa Kỳ ANDREW JACKSON. Lý do ? Xét rằng thế giới tử do biết Đức Vua Bảo Đại tho Au học, mỗi hội loạn, có lập Tân Nổi Các và cải dân chính nên có thể đặt lại vấn đề giao thương giữa hai nước.

Pho Ma Tốt Ao đã có dịp gần gũi Nam Triều và biết rõ là Đinh Thân Huế có tiếng mà không có miếng, tất cả quyền hành nằm trong tay Bảo Hộ. Vấn đề giao thương Hoa Kỳ - Vietnam đã bị bàn tay bí mật cản trở.

" Thôi rồi binh tích vỡ tan,

Chén chung lổ bỏ lại hoạn chén chung "

* - Ngoài ra sách có câu : "TÂN NHÂN LỰC, TRI THIÊN MẠNG," mà người mình cứ phân lớn theo thuyết nhỏ Trời, nạm chỗ sung rụng vào mồm thì không có thể gì thành công được. Con sông là con tranh đấu. Qua kỳ sau sẽ tiếp tục đăng hai tài-liệu nêu trên và tạm chào các bạn đề nghị ngồi đợi chút hầu có sức đào đồ la khi gạ gay chỗ đầu ./.

P.M.T.A
Dallas, 7-1979.
Hà Kỳ Mui.

CÂY ĐĂNG MÙI ĐỐI

BAO NĂM CHÍNH-CHIẾN TA ĐOÀN-TU
NAY ĐẾN THANH-BÌNH LẠI BIẾT-LÝ

* * *
ĐỘI ĐẸP RẬU DÂM NÁT, ĐỐI SƠN TRỀ
NÓN TÀI BEO CHE KHUẤT ANH TƯỚNG LẠI

* * *